

ΓΙΑΤΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΙΣ; (της Lynne Ann Hartnett)

Οι ταραχές, οι εξεγέρσεις και άλλες μορφές εξεγέρσεων είναι αναπόσπαστα κομμάτια της ανθρώπινης ιστορίας. Αλλά οι επαναστάσεις είναι κάτι διαφορετικό. Είναι σύγχρονες γιατί αλλάζουν συστημικά τη δυναμική μεταξύ του κράτους, των αρχών, των ελίτ και του λαού. προσπαθούν να

μεταμορφώσουν θεμελιωδώς τις σχέσεις εξουσίας.

Οι επαναστάσεις προκύπτουν από κρίσεις

Αυτό μας φέρνει σε ένα σημαντικό σημείο σχετικά με τις επαναστάσεις. Δεν προκύπτουν από τον αέρα. «Για να υπάρξει μια πιθανότητα επανάστασης», λέει ο ιστορικός Michael D. Richards, «το κράτος πρέπει να δημιουργήσει, φυσικά χωρίς να το θέλει, μια δυνητικά επαναστατική κατάσταση».

Οι επαναστάσεις προκύπτουν από κρίσεις. Μπορεί να είναι μια δημοσιονομική κρίση, όπως αυτή στις Ηνωμένες Πολιτείες και τη Γαλλία κατά τον 18ο αιώνα. ή μια κρίση που προκλήθηκε από τον πόλεμο, όπως αυτή στη Ρωσία το 1917. ή μια κυβερνητική κρίση, όπως αυτή που συνέβη στο Μεξικό στις αρχές του 20ού αιώνα. ή μια κρίση που υποκινήθηκε από ένα κενό εξουσίας όπως αυτές που υλοποιήθηκαν στον απόηχο της αποαποικιοποίησης στην Αφρική και τη Νοτιοανατολική Ασία.

Δημιουργία νέων πολιτικών κοινών

Μία από τις πιο κοινές αιτίες κρίσης οφείλεται στην προσπάθεια εκσυγχρονισμού και μεταρρύθμισης ενός κράτους. Τώρα αυτό μπορεί να φαίνεται αντιφατικό. Δεν θα έπρεπε η ανταπόκριση ενός κράτους να αποτρέψει την επανάσταση; Βασικά, όχι.

Όπως μας είπε ο Αλέξης ντε Τοκβίλ πριν από περισσότερους από δύο αιώνες, «η πιο επικίνδυνη στιγμή για μια κακή κυβέρνηση είναι γενικά

αυτή κατά την οποία δρομολογεί τη μεταρρύθμιση». Ο λόγος είναι ότι καθώς το κράτος μεταρρυθμίζεται, ένας αυξανόμενος αριθμός πολιτών αλληλεπιδρά μαζί του.

Ο ιστορικός του Πανεπιστημίου του Σικάγο, Στίβεν Πίνκους, εξηγεί: «Αυτή η νέα επαφή με το κράτος στην καθημερινή ζωή ενθαρρύνει εκείνους για τους οποίους η εθνική πολιτική ήταν προηγουμένως απόμακρη και σε μεγάλο βαθμό ασήμαντη, να ενδιαφέρονται βαθιά για την ιδεολογική και πολιτική κατεύθυνση του κράτους... [και έτσι] τα εκσυγχρονιζόμενα κράτη δημιουργούν νέο πολιτικό κοινό.» Με άλλα λόγια: «Ανακοινώνοντας τη ρήξη με το παρελθόν», παρατηρεί ο Πίνκους, «τα εκσυγχρονιστικά κράτη δημιουργούν ένα ιδεολογικό άνοιγμα» μέσω του οποίου η επανάσταση μπορεί να ριζώσει.

Επανάσταση και Ιδεολογία

Σημειώστε αυτή τη λέξη “ιδεολογική”. Η ιδεολογία είναι απαραίτητη για την επανάσταση. Οι ιδεολογίες καθοδηγούν τις πολιτικές ενέργειες. Είναι δυναμικές παρά αντιδραστικές. Μια απλή ταραχή ή εξέγερση τροφοδοτείται από την απόρριψη μιας συγκεκριμένης κατάστασης – είτε αυτή η κατάσταση είναι βραχυπρόθεσμη είτε μακροπρόθεσμη. Αλλά οι ταραχές και οι εξεγέρσεις δεν βασίζονται σε συστηματικές θεωρίες ή στόχους.

Στις επαναστάσεις, αντίθετα, οι δράσεις καθοδηγούνται από πολιτικά ή κοινωνικοπολιτικά προγράμματα. Οι επαναστάσεις απορρίπτουν το status quo όπως ακριβώς θα μπορούσε να κάνει μια εξέγερση. Αλλά φέρνουν μπροστά και ένα όραμα. Παρουσιάζουν οδοδείκτες που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για την καταστροφή του παλιού και επίσης για την κατασκευή αυτού που οι επαναστάτες βλέπουν ως ένα νέο, βελτιωμένο σύστημα.

Ο Αμερικανός φυλλαδιογράφος Thomas Paine δήλωσε στον απόηχο της Αμερικανικής και Γαλλικής Επανάστασης ότι: «Αυτό που προηγουμένως ονομάζαμε Επαναστάσεις ήταν λίγο περισσότερο από μια αλλαγή προσώπων ή μια αλλαγή των τοπικών συνθηκών... Αλλά αυτό που βλέπουμε τώρα στον κόσμο... είναι ανακαίνιση της φυσικής τάξης των πραγμάτων».

Ο Άλφρεντ Άντλερ είπε:
«Είναι πάντα πιο εύκολο
να παλεύεις για τις αρχές
σου παρά να τις τηρείς».

Σαφήνεια Σκοπού και Ιδεολογική Ακαμψία

Βασικό στοιχείο σε αυτή την επιτυχημένη ανακαίνιση της φυσικής τάξης είναι η ενότητα του σκοπού. Το να έχεις ένα μοναδικό μήνυμα και μια συνεκτική πλατφόρμα επιτρέπει στους επαναστάτες να εξαπολύσουν μια αποτελεσματική επίθεση ενάντια στο παλιό σύστημα.

Πράγματι, μια τέτοια σαφήνεια σκοπού δίνει στους επαναστάτες ένα ισχυρό όπλο ενάντια σε ένα κράτος που απέτυχε να ανταποκριθεί στις ανάγκες της κοινωνίας.

Προβλήματα προκύπτουν, ωστόσο, όταν η ιδεολογική συναίνεση διαλύεται. Συνήθως, αυτό συμβαίνει μόλις ανατραπεί το προηγούμενο κράτος ή σύστημα. Η ιδεολογική καθαρότητα είναι δύσκολο να διατηρηθεί για μια εκτεταμένη περίοδο μετασχηματισμού.

Εάν οι επαναστάτες χωρίσουν μεταξύ εκείνων που διατηρούν μια ιδεολογική ακαμψία, και εκείνων που υποστηρίζουν την ευελιξία, πολύ συχνά η φατρία των δογμάτων θα βλέπει τους πιο ευέλικτους ως

αιρετικούς.

«Είναι πάντα πιο εύκολο να παλεύει κανείς για τις αρχές του παρά να τις τηρεί», είπε ο Αυστριακός φιλόσοφος και ψυχίατρος των αρχών του 20ού αιώνα Άλφρεντ Άντλερ.

Οι Καταπιεσμένοι

Ένα άλλο σημείο σχετικά με τις επαναστάσεις που μπορεί να εκπλήξει είναι ότι οι επαναστάσεις δεν οργανώνονται από τις πιο καταπιεσμένες, τις πιο απελπισμένες ή τις πιο καταπιεσμένες ομάδες σε μια κοινωνία. Αντίθετα, άτομα και ομάδες που αισθάνονται ότι τα υπάρχοντα ή παραδοσιακά προνόμιά τους τίθενται σε κίνδυνο – ή οι θέσεις τους δεν αξιολογούνται επαρκώς – είναι πιο πιθανό να ανατρέψουν ένα σύστημα από εκείνα που βρίσκονται στο πυθμένα της κοινωνικοοικονομικής κλίμακας.

Ωστόσο, για να πραγματοποιήσει κάτι περισσότερο από ένα πραξικόπημα, η ταλαιπωρημένη ελίτ πρέπει να συγκεντρώσει μια ευρύτερη πλειοψηφία κατά κάποιο τρόπο. Και έτσι οι επαναστάτες κάνουν έκκληση στην παγωμένη οργή των λαϊκών μαζών για να παράσχουν το ανθρώπινο δυναμικό, τους αριθμούς και την απειλή βίας για να επιβάλουν ένα νέο δημόσιο όραμα. Και αυτό είναι δυνητικά επικίνδυνο. Δεν είναι εύκολο να ελέγξεις τις μάζες μόλις διεγείρονται.

πηγή : The Great Courses Daily